

NOTATKA / NOTE

Drugie stanowisko *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera, Meloidae) w południowo-zachodniej Polsce

Second record of the orange-shouldered blister beetle *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771)
(Coleoptera, Meloidae) from south-western Poland

Grzegorz LEWEK¹, Marcin KADEJ²

¹ ul. Ignacego Daszyńskiego 21/8, 50-309 Wrocław, e-mail: 321705@uwr.edu.pl

² Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych, Zakład Biologii, Ewolucji
i Ochrony Bezkręgowców, ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław,
e-mail: marcin.kadej@uwr.edu.pl, ORCID: 0000-0001-5983-0402

ABSTRACT: A new record of *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera, Meloidae) from south-western Poland, Wrocław-Śródmieście, Ołbin estate is presented. The locality described in this note represents the second modern record of this beetle in Lower Silesia, from south-western Poland.

KEY WORDS: blister beetle, *Sitaris*, city, Wrocław.

9 sierpnia 2023 r. na wrocławskim osiedlu Ołbin [Dolny Śląsk, Wrocław-Śródmieście, osiedle Ołbin, UTM: XS46, 51.122454 N, 17.055076 E] na chodniku przed bramą przedwojennej kamienicy przy ul. Elizy Orzeszkowej pierwszy autor znalazł i zabezpieczył martwego osobnika *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Ryc.). Okaz dowodowy włączony został do prywatnej kolekcji pierwszego autora.

Gatunek ten pierwszy raz z Polski wykazano 100 lat temu w miejscowości Święciechowa koło Leszna (SZULCZEWSKI 1922). Z uwagi na zły stan kolekcji SZULCZEWSKIEGO (STACHOWIAK 1996) i brak okazów dowodowych poddawano w wątpliwość to stwierdzenie i przez długi czas gatunek ten nie był zaliczany do krajowej koleopterofauny (BURAKOWSKI i in. 1987, STEBNICKA 1987). Dopiero w latach 90-tych XX w. na podstawie okazu znalezionej w Łańcucie została ostatecznie potwierdzona obecność tego gatunku w Polsce (KUBISZ i SZWAŁKO 1994). Ten trudny do pomylenia z innymi chrząszczami takson był potem wykazany z kolejnych stanowisk takich jak: Przemyśl (ROSSA i KARP 2005, BURY i BABULA 2015), Brzozów (TWARDY 2013), Matysówka (BURY i BABULA 2015) i Kopysno (OLBRYCHT i KUCHARSKA 2017). Powyższe obserwacje zlokalizowane są w południowo-wschodniej

Ryc. *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) – postać dorosła, Wrocław-Śródmieście, osiedle Ołbin, 9 VIII 2023 (fot. G. LEWEK).

Fig. Imago of the orange-shouldered blister beetle *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771), Wrocław-Śródmieście, Ołbin estate – 9 VIII 2023 (photo G. LEWEK).

Polsce w dwóch krainach faunistycznych, tj. w Beskidzie Wschodnim i na Nizinie Sandomierskiej.

Dopiero w 2019 r. z miejscowości Kościerzycze (woj. opolskie, gmina Lubsza, kraina Śląsk Dolny) wykazano pierwsze współczesne stwierdzenie *Sitaris muralis* w południowo-zachodniej Polsce (KADEJ i in. 2022). Prezentowane w niniejszej notatce stanowisko z Wrocławia jest pierwszym pewnym stwierdzeniem tego gatunku na Dolnym Śląsku i drugim w tej części Polski.

Sitaris muralis jest gatunkiem ciepłolubnym, obserwowanym zazwyczaj na ogrzanych murach budynków. Dorosłe osobniki nie przyjmują pokarmu, natomiast larwy są pasożytami zewnętrznymi różnych gatunków żądłówek. Aktywność *Sitaris muralis* przypada na okres od końca lipca do września. Więcej szczegółowych informacji o biologii, rozmieszczeniu oraz potencjalnych gospodarzach podają KUBISZ i SZWAŁKO (1994) oraz OLBRYCHT i KUCHARSKA (2017).

Obserwację *Sitaris muralis* z Wrocławia u podnóża kamienicy można tłumaczyć obecnością samotniczych pszczołowatych wykorzystujących nagrzane mury starych poniemieckich budynków do zakładania w ich szczelinach gniazd. Jest wielce prawdopodobne, że opisywany tutaj gatunek pasożytuje właśnie w gniazdach błonkówek z rodzajów: *Andrena* FABR., *Anthophora* LATR., *Anthidium* FABR., *Eucera* LATR., *Chalicodoma* LEPEL., *Colletes* LATR., *Halictus* LATR., *Nomada* FABR. i *Osmia* PANZ. (STEBNICKA 1987, LÜCKMANN i NIEHUIS 2009). Poza tym ta część miasta uległa stosunkowo niewielkim zniszczeniom w czasie II wojny światowej. Wszystko to stwarza potencjał siedliskowy dla *S. muralis* i daje podstawy do dalszych stwierdzeń tego gatunku.

PIŚMIENNICTWO

- BURAKOWSKI B., MROCKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987. Chrząszcze Coleoptera. Cucujoidea, cz. 3. Katalog Fauny Polski, XXIII, 14: 1-309.
- BURY J., BABULA P. 2015. Nowe dane o występowaniu *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera: Meloidae) w południowo-wschodniej Polsce. Wiadomości Entomologiczne, **34** (2): 64-65.
- KADEJ M., REGNER J., SKIBA A., SMOLIS A. 2022. Pierwsze współczesne stwierdzenie *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera, Meloidae) w zachodniej Polsce. Wiadomości Entomologiczne, **41** (4): 7-8.
- KUBISZ D., SZWAŁKO P. 1994. Chrząszcze (Coleoptera) nowe dla fauny Polski. Wiadomości Entomologiczne, **13** (1): 13-19.
- LÜCKMANN J., NIEHUIS M. 2009. Die Ölkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland. Gnor-Eigenverlag, Mainz. 480 ss.
- OLBRYCHT T., KUCHARSKA M. 2017. Pierwsze stwierdzenie *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera, Meloidae) na Pogórzu Przemyskim. Roczniki Bieszczadzkie: 415-418.
- ROSSA R., KARP M. 2005. *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera: Meloidae) – nowe stanowisko w Polsce. Wiadomości Entomologiczne, **24** (1): 48-49.
- STACHOWIAK P. 1996. Wykaz ryjkowców Rhinomaceridae, Rhynchitidae, Attelabidae, Apionidae, Curculionidae – Coleoptera ze zbiorów J.W. SZULCZEWSKIEGO w Muzeum Wielkopolskiego Parku Narodowego. Parki Narodowe i Rezerwy Przyrody, **15** (1): 67-76.
- STEBNICKA Z. 1987. Majkowate – Meloidae. Klucze do oznaczania owadów Polski, XIX, 84: 1-34.
- SZULCZEWSKI J.W. 1922. Chrząszcze Wielkopolski. Prace Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, B, **3-4**: 183-243.
- TWARDY D. 2013. Nowe stanowisko *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera: Meloidae) w Polsce. Wiadomości Entomologiczne, **32** (1): 72-73.

Wpłynęło: 3 czerwca 2024
Zaakceptowano: 8 lipca 2024